

Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης
(ΘΙΣΤΕ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημ. έτος 2016-2017

Σύνολο μαθημάτων: 40 (24 επισκοπήσεις, 12 Διαλέξεις, 4 Σεμινάρια)

30 πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο= 60 ανά έτος

240 πιστωτικές μονάδες για τη λήψη πτυχίου

Κάθε μάθημα του Α' και Β' έτους: 5 πιστωτικές μονάδες

1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες

1 Πρακτική Άσκηση: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Πτυχιακή Εργασία: 16 πιστωτικές μονάδες (= 1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές

Μονάδες +1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες)

Πεδία

I. Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής (ΙΣΘΕΤΑ 001-499)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη

ΤΕ=Τέχνη

ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Σ=Σεμινάριο

ΤΕ=Τέχνη

ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Κωδικοί:

Δ-ΙΣΘΕΤΑ 001-199

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001-099

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 100-199

Σ-ΙΣΘΕΤΑ 200-499

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 200-399

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 400-499

Π. Φιλοσοφία της Τέχνης και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΦΙΤΑΕ 500-999)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη

ΦΙ=Φιλοσοφία

ΑΝ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Σ=Σεμινάριο

ΦΙ=Φιλοσοφία

ΑΝ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Κωδικοί:

Δ-ΦΙΤΑΕ 500-699

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500-599

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 600-699

Σ-ΦΙΤΑΕ 700-999

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 700-899

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 900-999

Οι μοναδικοί κωδικοί του κάθε μαθήματος παραμένουν σε ισχύ, ενεργοποιημένοι ή μη, έως ότου εξαντληθούν.

Α' και Β' έτος: 24 υποχρεωτικά μαθήματα

Α' εξάμηνο

A1 Ιστορία της Τέχνης: εποπτική εισαγωγή (Συνδιδασκαλία)

Υπεύθυνος μαθήματος: Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Διδάσκοντες: Καλλιρρόη Λινάρδου, Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου, Κώστας Ιωαννίδης, Ασημίνα Κανιάρη, Ανδρέας Ιωαννίδης, Νίκος Δασκαλοθανάσης, Ανδρέας Γιακουμακάτος.

Εποπτική εισαγωγή στο σύνολο των περιόδων, ρευμάτων, κινημάτων και τάσεων της ιστορίας της τέχνης της Δύσης από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.

A2 Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης (Θα διδαχθεί κατ' εξαίρεση στο Β' εξάμηνο.) (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Δημοσθένης Δόνος (ΠΔ 407/1980)

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της αρχαίας ελληνικής τέχνης από τον 10ο αι. π.Χ. έως και τα τέλη του 1ου αι. π.Χ. αιώνα, κατά τη διάρκεια δηλαδή της διαμόρφωσης και ανάπτυξης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στον ανατολικομεσογειακό χώρο. Την περίοδο αυτή διαπιστώνεται η δημιουργία υψηλής ποιότητας τεχνών, κέντρο των οποίων ήταν ο άνθρωπος με τις ποικίλες δραστηριότητές του στη δημόσια και ιδιωτική σφαίρα της κοινωνίας στην οποία ζούσε. Η αρχαία ελληνική τέχνη εξέφρασε σταδιακά και ανά εποχή ιδανικά και αξίες που απηχούσαν τα εκάστοτε πολιτεύματα (αριστοκρατικό, τυραννικό, δημοκρατικό, μοναρχικό), αλλά και τη σχέση του ανθρώπου με τις λατρευόμενες θεότητες, ανθρωποκεντρικές επίσης. Στα μαθήματα εξετάζονται ανά εποχή οι βασικές κατηγορίες της αρχαίας ελληνικής τέχνης (αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική, αγγειογραφία και μικροτεχνία). Η επισκόπηση τελειώνει με την προσέγγιση του αρχαίου ελληνικού με το ρωμαϊκό πολιτισμό και τη δημιουργία του λεγόμενου ελληνορωμαϊκού πολιτισμού.

A3 Ιστορία της Τέχνης της Μεσαιωνικής Ευρώπης

Καλλιρρόη Λινάρδου

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση των εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή τέχνη από τον 4^ο έως τον 14^ο αιώνα. Οι διαλέξεις μοιράζονται ανάμεσα στην τέχνη της Ύστερης Αρχαιότητας, τη Βυζαντινή τέχνη και την τέχνη της Μεσαιωνικής Δύσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη μνημειακή ζωγραφική, τη γλυπτική και έργα μικροτεχνίας.

A4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 1: Αρχαιότητα – Νεότεροι χρόνοι (Συνδιδασκαλία)

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα συνιστά επισκόπηση της ιστορίας της φιλοσοφίας μέσα από το πρίσμα της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών. Καλύπτονται εδώ οι ιστορικές περίοδοι της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης, του 17^{ου} αιώνα, του Διαφωτισμού, καθώς και του πρώτου μισού του 19^{ου} αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται διαδοχικά τα επιχειρήματα που αντλούνται από τα έργα του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, της ελληνιστικής φιλοσοφίας (Στοά, Κήπος, Σκεπτικοί, Κυνικοί) και της ελληνορωμαϊκής παράδοσης, της φιλοσοφίας της Ύστερης Αρχαιότητας (Πλωτίνος, Αυγουστίνος), της ύστερης βυζαντινής και δυτικής χριστιανοσύνης, των αναγεννησιακών φιλοσόφων, λογίων και καλλιτεχνών, όπως και των φιλοσόφων που συνδέονται ποικιλοτρόπως με τα ρεύματα του ορθολογισμού και της εμπειριοκρατίας, του κριτικισμού, του ιδεαλισμού και του ρομαντισμού. Η ιστορία αυτή, η οποία συσχετίζεται με τα ευρύτερα πολιτισμικά, καλλιτεχνικά και επιστημονικά συμφραζόμενα, επιδιώκει να αναδείξει τις παραμέτρους εκείνες που μας επιτρέπουν να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τόσο τις έννοιες της τέχνης και της καλλιτεχνικής δραστηριότητας όσο και τον αντίκτυπό τους στη ζωή και τη σκέψη.

A5 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Νίκη Μαρωνίτη, Επίκ. Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου (ανάθεση)

Ο στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει τις κυριότερες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές συνιστώσες που διαμορφώνουν τις ευρωπαϊκές εμπειρίες κατά τον 19^ο αιώνα. Ο σκοπός δεν είναι να παρουσιαστεί ένα σύνολο ιστοριών των επιμέρους χωρών της ευρωπαϊκής ηπείρου, αλλά η ταυτόχρονη πραγμάτευση των εξελίξεων που διαμόρφωσαν τον σύγχρονο κόσμο, έτσι ώστε οι φοιτητές να έχουν τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται τη σημασία των υπερεθνικών διαδικασιών, την εσωτερική διαφοροποίηση και την αλληλεπίδραση, την ενότητα αλλά και την ποικιλία των ευρωπαϊκών εμπειριών. Τα μαθήματα οργανώνονται θεματικά και γύρω από

σημαντικές έννοιες κλειδιά, όπως κινήματα, επαναστάσεις, ρεύματα ιδεών, έθνος-κράτος, αυτοκρατορίες, κοινοβουλευτικά καθεστώτα, συνασπισμοί κρατών, διατηρώντας πάντα στον διανοητικό ορίζοντα την χρονική ακολουθία των φαινομένων.

A6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 1 (Συνδιδασκαλία)

Μαρία Βάρα, ΕΕΔΙΠ Σχολής Ικάρων (ανάθεση)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Έμφαση δίνεται στην αγγλική ορολογία της τέχνης μέσα από την προσέγγιση επιστημονικών κειμένων. Εστιάζουμε στις ιδιαιτερότητες του δοκιμιακού λόγου και σε όρους-κλειδιά απαραίτητους για την κατανόηση του ακαδημαϊκού τρόπου γραφής.

B' εξάμηνο

A2 Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης (Θα διδαχθεί κατ' εξαίρεση στο B' εξάμηνο – Βλ. περιγραφή στο Α' εξάμηνο.)

Δημοσθένης Δόνος (ΠΔ 407/1980)

B1 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 1: Αναγέννηση και Μπαρόκ (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Η έμφαση δίνεται στην αναγεννησιακή εικαστική παραγωγή της ιταλικής χερσονήσου από τον 14^ο έως και τον 16^ο αιώνα, ενώ παρουσιάζονται παραδείγματα έργων και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως από τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες. Κεντρική θέση κατέχουν βασικά ζητήματα, όπως τα διαφορετικά τεχνοτροπικά ιδιώματα, όπως διαμορφώνονται μέσα στην ευρεία αυτή περίοδο, οι διαφορές που εντοπίζονται ανάμεσα σε ορισμένα καλλιτεχνικά κέντρα της ιταλικής χερσονήσου (π.χ. Ρώμη, Φλωρεντία, Σιένα, Βενετία), η σχέση της καλλιτεχνικής παραγωγής με σημαντικούς αναθέτες της εποχής (π.χ. Μέδικοι, πάπες). Το αξίωμα *ut pictura poesis* εξετάζεται μέσα από τη μελέτη της σχέσης συγκεκριμένων έργων και εικονογραφικών συνόλων με λογοτεχνικά κείμενα, συμβολικά σχήματα και θεωρητικά κείμενα περί τέχνης. Το τελευταίο μέρος του μαθήματος καταλαμβάνει μια πρώτη συζήτηση για την ευρωπαϊκή τέχνη του 17^{ου} αιώνα, το μπαρόκ, και την ευρωπαϊκή τέχνη από το 1700 έως το 1770 περίπου, το ροκοκό.

B2 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 2: από τον Νεοκλασικισμό στον Ιμπρεσιονισμό (Συνδιδασκαλία)

Ασημίνα Κανιάρη

Επισκόπηση της τέχνης από τα καλλιτεχνικά ρεύματα του δευτέρου μισού του 18^{ου} αιώνα έως τα τέλη του 19^{ου} αιώνα με κύρια αναφορά στη ζωγραφική του Νεοκλασικισμού, τη Ρομαντική ζωγραφική του 19^{ου} αιώνα και τα ρεύματα του δευτέρου μισού του 19^{ου} αιώνα, από τον Ρεαλισμό έως και τον Ιμπρεσιονισμό.

B3 Μεθοδολογία της Ιστορίας της Τέχνης (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Εποπτική παρουσίαση συγγραφέων και τάσεων που συγκροτούν τη μεθοδολογική ιστοριογραφική και ακαδημαϊκή παράδοση της ιστορίας της τέχνης, από τους νεότερους χρόνους έως την εποχή μας (βιογραφική ιστορία, ειδημοσύνη, μορφοκρατικές θεωρίες, εικονολογία, κοινωνική ιστορία της τέχνης, σύγχρονες προσεγγίσεις).

B4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 2: από τους νεότερους χρόνους έως τις μέρες μας (Συνδιδασκαλία)

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα ολοκληρώνει την επισκόπηση της ιστορίας της φιλοσοφίας μέσα από το πρίσμα της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών. Καλύπτονται εδώ το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, καθώς και ο 20ός αιώνας. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται αρχικά οι διαφορετικές αισθητικές τοποθετήσεις των καλλιτεχνών, συγγραφέων και ποιητών απέναντι στον πρωτοεμφανιζόμενο κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής, και μάλιστα σε συνδυασμό με τη σταδιακή ανάδυση των επιστημών του ανθρώπου (ψυχολογία, ανθρωπολογία και κοινωνιολογία της τέχνης). Στη συνέχεια, εξετάζονται τα επιχειρήματα που αντλούνται από τις αισθητικές θεωρίες του εικοστού αιώνα σ' ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα. Η ιστορία αυτή, η οποία συσχετίζεται εδώ τόσο με τις νεότερες φιλοσοφικές αναζητήσεις όσο και με τις ποικίλες καλλιτεχνικές και λογοτεχνικές εκφάνσεις της περιόδου του Μοντερνισμού, επιδιώκει να αναδείξει εντέλει τα κεντρικά διακυβεύματα της σύγχρονης αισθητικής φιλοσοφίας.

B5 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Άντα Διάλλα

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να συζητήσει τα βασικά χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού 20^{ου} αιώνα: από την μια μεριά την αλματώδη τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο –που επιφέρει βαθύτατους οικονομικούς, κοινωνικούς, ιδεολογικούς μετασχηματισμούς, αλλά και μετασχηματισμούς στις νοοτροπίες– και από τη άλλη την συνεχιζόμενη και εντεινόμενη βία. Την περίοδο αυτή η Ευρώπη χαρακτηρίζεται από συγκρουόμενα συστήματα αξιών και κυρίως την σύγκρουση ανάμεσα στον φιλελευθερισμό, τον φασισμό, και τον κομμουνισμό. Είναι η εποχή των ολοκληρωτικών πολέμων. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει την ενσωμάτωση των μαζών στον

πολιτικό και κοινωνικό βίο, ενώ προς το τέλος της περιόδου αναζητεί εκ νέου την θέση της σε ένα μη ευρωκεντρικό κόσμο.

B6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 2 (Συνδιδασκαλία)

Μαρία Βάρα, ΕΕΔΙΠ Σχολής Ικάρων (ανάθεση)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Έμφαση δίνεται στην αγγλική ορολογία της τέχνης μέσα από την προσέγγιση επιστημονικών κειμένων. Εστιάζουμε στις ιδιαιτερότητες του δοκιμιακού λόγου και σε όρους-κλειδιά απαραίτητους για την κατανόηση του ακαδημαϊκού τρόπου γραφής.

Γ' εξάμηνο

Γ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 1 (Συνδιδασκαλία)

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Το μάθημα εξετάζει την ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική από την έναρξη της «μοντέρνας εποχής» (1401) ως το τέλος του «μακρού 19^{ου} αιώνα» (1914). Προσεγγίζονται ζητήματα σχετικά με τη θεωρία και την αρχιτεκτονική της ιταλικής Αναγέννησης, του Μπαρόκ, του Νεοκλασικισμού, των πόλεων του 19^{ου} αιώνα, της αρχιτεκτονικής των νέων υλικών και της Αρ νουβό. Αναλύεται επίσης η σημασία του ευρωπαϊκού πολιτισμού και ιδιαίτερα του αρχιτεκτονικού για την ανάπτυξη της παγκόσμιας έντεχνης αρχιτεκτονικής. Δίνεται έμφαση σε οπτικοακουστικά μέσα πρόσληψης και κατανόησης των ζητημάτων.

Γ2 Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης

Ανδρέας Ιωαννίδης

Θα ασχοληθούμε με τον τρόπο που νοηματοδοτούνται οι εικαστικές μορφές και τα υλικά τους: σχέδιο, χρώμα, υφή, σύνθεση, χώρος ...

Παράλληλα θα γίνεται αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο του έργου και ότι περιλαμβάνει αυτό: οικονομία, κοινωνικές σχέσεις, ιδεολογίες (θρησκεία, πολιτική κ.λπ.) και πώς μεταπλάθονται σε εικαστική φόρμα. Πώς αποδίδονται δηλαδή μέσω της άρρηκτης εικαστικής γλώσσας.

Θα επικεντρωθούμε σε μεγάλες πολιτισμικές ενότητες πριν τον Μοντερνισμό, Αίγυπτο, αρχαιότητα, Μεσαίωνα (δυτικό και ανατολικό), Αναγέννηση και εξής, μέχρι τον Ρομαντισμό, τότε δηλαδή που το υποκείμενο-δημιουργός είναι, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο, συλλογικής υφής και όχι ατομικής.

Γ3 Μοντέρνα και Σύγχρονη Τέχνη (Συνδιδασκαλία)

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Επισκόπηση των σημαντικότερων ρευμάτων της δυτικής τέχνης, από τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} έως τις πρώτες του 21^{ου} αιώνα.

Γ4 Φιλοσοφία της Τέχνης (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Φαίη Ζήκα

Η φιλοσοφία της τέχνης εστιάζει στο ερώτημα «Τι είναι τέχνη;» Το μάθημα εκκινεί από την κριτική προσέγγιση της δυνατότητας ορισμού της τέχνης, όπως αυτή αναπτύχθηκε στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Εξετάζονται, συνοπτικά και κριτικά, βασικές έννοιες που έχουν προταθεί ιστορικά ως ουσιώδη γνωρίσματα της τέχνης: μίμηση/αναπαράσταση, μορφή/δομή, έκφραση, αισθητική εμπειρία. Η δυσκολία ανεύρεσης ικανοποιητικού ορισμού οδηγεί σε σύγχρονες αντι-ουσιοκρατικές τοποθετήσεις όπως η ιστορικο-θεωρητική προσέγγιση του A. Danto, η λειτουργική προσέγγιση του N. Goodman και η θεσμική θεωρία του G. Dickie, οι οποίες, με τη σειρά τους, αντιμετωπίζονται κριτικά στη διαμόρφωση του σύνθετου διανοητικού και καλλιτεχνικού τοπίου που χαρακτηρίζει την ύστερη νεωτερικότητα.

F5 Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία 1: από τον Ρομαντισμό στον Νατουραλισμό

Σοφία Ντενίση

Εισαγωγικό μάθημα μύησης στις βασικές τάσεις, τα ρεύματα και τους προβληματισμούς των λογοτεχνικών παραδόσεων της ευρωπαϊκής ηπείρου από τα μέσα του 18ου ως τα τέλη του 19ου αιώνα. Κατά κύριο λόγο θα εστιάσουμε την προσοχή μας στα ρεύματα του ρομαντισμού και του ρεαλισμού από τις πρώιμες εκφράσεις τους ως τις όψιμες εκδηλώσεις τους στις βασικές ευρωπαϊκές χώρες (Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ρωσία κ.ά.) και ασφαλώς στην Ελλάδα. Θα προσεγγίσουμε το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό αντιπροσωπευτικών κειμένων από τις ελληνικές τους μεταφράσεις μαζί με κείμενα προερχόμενα από την Ελληνική γραμματεία.

F6 Παιδαγωγικά (Συνδιδασκαλία)

Μόνικα Παπά (ΠΔ 407/1980)

Η επιστημονικότητα της Παιδαγωγικής. Το φαινόμενο της αγωγής. Παράγοντες και μέσα αγωγής. Σκοπός της αγωγής. Νεώτερα και σύγχρονα παιδαγωγικά και διδακτικά συστήματα. Σύγχρονες τάσεις της Αγωγής.

Δ' εξάμηνο

Δ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 2 (Συνδιδασκαλία)

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Ιστορία, θεωρία και κριτική της αρχιτεκτονικής από το 1870 ως το 2015: Αμερικανική αρχιτεκτονική, Ιστορικές πρωτοπορίες (φουτουρισμός, εξπρεσιονισμός, νεοπλαστικισμός, κονστρουκτιβισμός, τσεχοσλοβάκικος κυβισμός), Μοντέρνο κίνημα στον Βορρά και στον Νότο της Ευρώπης, Διεθνές στυλ, Μεταπολεμική ανοικοδόμηση, Πρωτοπορίες του 1960, Μεταμοντερνισμός, Αποδόμηση, Σύγχρονες αρχιτεκτονικές εκφράσεις στις μητροπόλεις του 21^{ου} αιώνα. Δίνεται έμφαση σε οπτικοακουστικά μέσα πρόσληψης και κατανόησης των ζητημάτων.

Δ2 Ιστορία της Νεοελληνικής Τέχνης (Συνδιδασκαλία)

Ανδρέας Ιωαννίδης

Νεοελληνική τέχνη αποκαλούμε τη μορφή τέχνης που επικρατεί στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Πρόκειται για μια διαδικασία η οποία συνίσταται στην εγκατάλειψη της βυζαντινής αφαιρετικής παράδοσης (μεταβυζαντινή τέχνη) και στην υιοθέτηση της αναγεννησιακής νατουραλιστικής παράδοσης. Εμφανίζεται σχηματικά με δύο «Σχολές», την Επτανησιακή –ήδη από τον 18ο αιώνα– και τη Σχολή του Μονάχου, καθώς και διάφορους άλλους καλλιτέχνες, οι οποίοι δεν εντάσσονται στις δύο αυτές σχηματικές ταξινομήσεις. Το πρώτο μισό του 20ού αιώνα οι έλληνες καλλιτέχνες αρχίζουν να στρέφονται στο Παρίσι, του οποίου οι επιρροές θα παραμείνουν κυρίαρχες όλο αυτό το διάστημα, παράλληλα όμως και με κάποιες γερμανικές, ιδιαίτερα σημαντικές. Πραγματοποιείται εν ολίγοις η επαφή με τα ευρωπαϊκά μοντερνικά κινήματα και διαμορφώνεται έτσι σταδιακά ένας ελληνικός μοντερνισμός, ο οποίος, μέσω της αναζήτησης της ελληνικότητας, προσπαθεί να συνδυάσει το καινούργιο με την ελληνική παράδοση.

Δ3 Καλλιτεχνικό Εργαστήριο

Υπεύθυνες Καθηγήτριες: Ασημίνα Κανιάρη, Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Επικουρία στην οργάνωση του μαθήματος: Μαρία Χατζή, μέλος ΕΤΕΠ

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών του Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης με την εικαστική πράξη. Περιλαμβάνει διδασκαλία στα εργαστήρια του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών της ΑΣΚΤ, διαλέξεις με αντικείμενο την εικαστική πράξη, μαθήματα σχεδίου και ξεναγήσεις σε εκθέσεις.

Δ4 Θεωρία και Κριτική της Τέχνης (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Κώστας Ιωαννίδης

Σειρά διαλέξεων γύρω από τα εξής ζητήματα: Η κριτική ορολογία και οι σχετικές έννοιες πριν τη θεσμική καθιέρωση της τεχνοκριτικής (16^{ος}-17^{ος} αιώνας). Η οργάνωση του πεδίου της τέχνης στη Γαλλία κατά τον 18^ο αιώνα (Ακαδημία, σαλόν, κριτική) και τα σαλόν του D. Diderot. Η τεχνοκριτική στον 19^ο αιώνα (Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία): Ch. Baudelaire, Th. Gautier, H. von Kleist, W. Pater, J. Ruskin, O. Wilde. Φορμαλισμός και μοντερνιστική κριτική: R. Fry, Cl. Greenberg, H. Rosenberg.

Δ5 Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία 2: Μοντερνισμός και Πρωτοπορία

Σοφία Ντενίση

Εισαγωγικό μάθημα μύησης στις βασικές τάσεις, τα ρεύματα και τους προβληματισμούς των λογοτεχνικών παραδόσεων της ευρωπαϊκής ηπείρου από τα τέλη του 19ου αιώνα ως τα μέσα του 20ού. Κατά κύριο λόγο θα εστιάσουμε στο πολυδιάστατο κίνημα του μοντερνισμού από τις πρώιμες εκφράσεις του τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα ως τις όψιμες εκδηλώσεις του στα μέσα του 20ού αιώνα σε ευρωπαϊκές χώρες (Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ρωσία κ.ά.). Θα προσεγγίσουμε το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό αντιπροσωπευτικών κειμένων από τις ελληνικές τους μεταφράσεις ώστε να εξοικειωθούμε με τα έργα αυτά.

Δ6 Ψυχολογία της Εκπαίδευσης (Συνδιδασκαλία)

Μόνικα Παπά (ΠΔ 407/1980)

Η έννοια της μάθησης. Μάθηση και ωρίμαση. Έννοια και αρχές της ενθάρρυνσης. Η Θεωρία της συμπεριφοράς. Μάθηση με δοκιμή και πλάνη. Μάθηση με υποκατάσταση. Συντελεστική μάθηση. Μορφολογική θεωρία μάθησης. Κοινωνικο-γνωστική μάθηση. Αθροιστική μάθηση. Η Ανάπτυξη (έννοια και χαρακτηριστικά). Η θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης του J. Piaget.

Γ' και Δ' έτος: 16 μαθήματα

Ε' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500

Ζητήματα Αισθητικής (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα εξετάζει ορισμένα νεότερα ζητήματα της αισθητικής θεωρίας, τα οποία αντλούνται από θεωρήσεις που διατυπώθηκαν κατά το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται αρχικά οι διαφορετικές αισθητικές τοποθετήσεις σχετικά με τα ζητήματα του ορισμού της τέχνης, της οντολογίας των έργων τέχνης, της γλώσσας και των άλλων διεργασιών εκσυμβολισμού, της διάκρισης μεταξύ αισθητικής και καλλιτεχνικής διάστασης, καθώς και της σχέσης της τέχνης με την πραγματικότητα. Στη συνέχεια, εξετάζονται οι συντεταγμένες της δημιουργικής διαδικασίας, οι σχέσεις της τέχνης με την ιστορία και την κοινωνία, καθώς και η έννοια της κριτικής δραστηριότητας. Με την ανάγνωση χαρακτηριστικών κειμένων αντλημένων από ποικίλες φιλοσοφικές παραδόσεις επιδιώκεται η ανάδειξη της σημασίας της συγκρότησης επιχειρημάτων στη σύγχρονη αισθητική φιλοσοφία.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 002

Η ζωγραφική του 17ου αιώνα στις Κάτω Χώρες (Προσφερόμενο ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η ζωγραφική παραγωγή στις Κάτω Χώρες κατά τον 17ο αιώνα. Έμφαση δίνεται στη σύνδεση της παραγωγής αυτής με τους κατακτητικούς πολέμους της Ισπανίας, με τα κοινωνικά και ιδεολογικά ζητήματα που αναδύθηκαν μέσα από τους πολέμους αυτούς και με τις θρησκευτικές διαμάχες της περιόδου που απηχούνται στη χρήση και στη σημασιολόγηση της τέχνης. Σημαντικοί άξονες γύρω από τους οποίους εξετάζεται η ζωγραφική αυτή παραγωγή αποτελούν επίσης οι

αντιλήψεις θεωρητικών και κριτικών της τέχνης της εποχής, συλλεκτικές και εργαστηριακές πρακτικές, λογοτεχνικές πηγές και αφηγηματικές παραδόσεις. Ένα καίριο ερώτημα που διατρέχει αυτή την επισκόπηση αφορά στην αντίληψη του όρου «μπαρόκ». Η εμφάνιση μιας άλλης εικαστικής τάσης, του ροκοκό, σε σύνδεση με τις νέες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, ειδικά στη Γαλλία από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα έως περίπου το 1770, θα αποτελέσει ακόμα ένα αντικείμενο του μαθήματος.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 601

Ιστορία των κόμιξ (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Υπεύθυνος Καθηγητής: Κώστας Ιωαννίδης

Διδασκαλία: Γιάννης Κουκουλάς, υποψήφιος διδάκτωρ

Μετά την ανακάλυψη της τυπογραφίας και ιδιαίτερα μετά την μαζικοποίηση της ανάγνωσης εντύπων από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, τα κόμικς δεν σταμάτησαν ποτέ να αναπτύσσονται, να διαδίδονται και να εξελίσσουν το γλωσσικό και εικαστικό τους οπλοστάσιο. Στο μάθημα θα εξεταστούν οι βασικοί σταθμοί της Ιστορίας των Κόμικς (μοντερνισμός, ηρωική-φανταστική εποχή, υπερηρωική εποχή, μακαρθισμός και λογοκρισία, underground κίνημα, εναλλακτικά κόμικς, σύγχρονη εποχή) καθώς και οι σχέσεις τους με τη λογοτεχνία, τις εικαστικές τέχνες, τον κινηματογράφο, το animation, τη γελοιογραφία κ.λπ.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 010

Καλλιτεχνική Θεωρία από τον Hogarth στον Hockney (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Ασημίνα Κανιάρη

Εισαγωγή στην καλλιτεχνική θεωρία της ζωγραφικής στην Αγγλία και Γαλλία κατά το μακρό 19^ο αιώνα μέσα από τη μελέτη κειμένων καλλιτεχνών της περιόδου αυτής, εκκινώντας από τον William Hogarth, αλλά και μέσα από σύγχρονες αναγνώσεις του έργου τους, όπως για παράδειγμα τα κείμενα του David Hockney για τη ρομαντική ζωγραφική του τοπιογράφου John Constable. Διερευνώνται οι αντιλήψεις για την τέχνη στο εικαστικό έργο και μέσα από τα κείμενα των Hogarth, Reynolds, Blake, Constable, Turner, Courbet, Manet, Degas, Cezanne, ανάμεσα σε άλλους. Η διάλεξη δίνει έμφαση στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής και στην ένταξη του καλλιτεχνικού έργου και της

θεωρίας σε αυτό καθώς και στη σημασία των συλλογικοτήτων και των θεσμών της τέχνης του 19ου αιώνα ως εργαλείων για τη μελέτη της Ιστορίας της Τέχνης.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 200

Το Βυζαντινό Ιερό Πορτραίτο: σύγχρονες ερευνητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Καλλιρρόη Λινάρδου

Το θέμα του σεμιναριακού μαθήματος είναι οι Βυζαντινές φορητές εικόνες και η εξέλιξη του Βυζαντινού ιερού πορτραίτου. Έχει δομηθεί στη βάση εννέα θεματικών ενοτήτων: Η γέννηση της χριστιανικής ιερής προσωπογραφίας, Η εικονομαχία και η θεολογία των εικόνων, Εικόνες & Λειτουργία, Αχειροποίητες εικόνες και λείψανα, Εικόνες-παλλάδια και πολιτική «μυθολογία», Η «εξαργύρωση» των βυζαντινών εικόνων, Εικόνες και γυναίκες, Βιογραφικές εικόνες και αφηγηματικότητα, Επιμέρους παραδείγματα και προσεγγίσεις.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 201

Το ζήτημα των αρχών του μοντερνισμού

Κώστας Ιωαννίδης

Σεμιναριακός κύκλος όπου θα συζητηθούν σημαντικά κείμενα του 18^{ου} και του 19^{ου} αιώνα καθώς και μεταγενέστερα κείμενα που θέτουν το ζήτημα της αφετηρίας της μοντέρνας τέχνης. Θα εξεταστούν: Το ζήτημα των αρχών ή της προϊστορίας του μοντερνισμού στον 18^ο αιώνα: ο T.J. Clark και η ζωγραφική του J.L. David στα χρόνια της τρομοκρατίας. Ο M. Fried, η απορρόφηση, η θεατρικότητα και τα κείμενα του D. Diderot. Οι αφετηρίες του 19^{ου} αιώνα: η νεωτερικότητα στον Ch. Baudelaire. Ο μοντερνισμός του Greenberg.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 700

Σύντομη ιστορία της έννοιας του υψηλού

Γιώργος Ξηροπαΐδης

Το ενδιαφέρον για το υψηλό στους νεότερους χρόνους εκδηλώθηκε το 1674 όταν μεταφράστηκε στα γαλλικά από τον Boileau η περίφημη πραγματεία *Περί ύψους*, η οποία συνήθως αποδιδόταν στον διδάσκαλο της ρητορικής Λογγίνο. Στην επιρροή που άσκησε η επίμαχη πραγματεία οφείλεται εν πολλοίς και το ότι το ζήτημα του υψηλού απέκτησε ιδιαίτερη σημασία στην αισθητική θεωρία του 18^{ου} αιώνα. Παρότι οι λόγοι για την αιφνίδια αυτή εκδήλωση ενδιαφέροντος είναι εξαιρετικά σύνθετοι, ένας καίριος παράγων ήταν ότι το υψηλό αντιπροσώπευε ό,τι δεν ανήκε στην επικράτεια της νεοκλασικής αισθητικής, με την επίμονη έμφασή της στη μορφή, στους κανόνες και στη σαφήνεια. Στο σεμινάριο αυτό, θα διερευνήσουμε τη φύση του υψηλού και το πώς μείζονες στοχαστές όπως οι Burke, Kant, Hegel, Nietzsche, Cassirer, Heidegger, Adorno, Lyotard, Derrida αλλά και καλλιτέχνες όπως οι Blake, Turner, Friedrich, Newman, Rothko επιχείρησαν να ερμηνεύσουν την ειδική αισθητική απόλαυση που αποκομίζουμε όταν κατακυριευόμαστε από το υψηλό στην τέχνη ή στη φύση.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 209

Νεοελληνική τέχνη: πρώτο μισό του 20ού αιώνα

Ελεονώρα Βρατσκίδου (πανεπ. υπότροφος)

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση της νεοελληνικής τέχνης κατά το α' μισό του 20ού αιώνα και η ανίχνευση των ποικίλων εκφάνσεών της σε σχέση με τα ευρωπαϊκά καλλιτεχνικά κινήματα. Η πολυπλοκότητα και η αντιφατικότητα που χαρακτηρίζει την τέχνη στη συγκεκριμένη περίοδο θα εξεταστεί μέσα από το έργο των σημαντικότερων καλλιτεχνών της, εστιάζοντας στην τοπιογραφία, καθώς και στις έννοιες της παράδοσης και του μοντερνισμού σε σχέση με τη Γενιά του '30 και την εθνικιστική ιδεολογία της εποχής.

ΣΤ' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 604

Εισαγωγή στην Ιστορία του Θεάτρου του 20ού αιώνα (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Γρηγόρης Ιωαννίδης, Επίκ. Καθηγητής ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Το μάθημα περιλαμβάνει μια επισκόπηση της πορείας διαμόρφωσης του ευρωπαϊκού και αμερικανικού θεάτρου κατά τον 20ό αιώνα, από την εμφάνιση των πρώτων σκηνικών νεωτερικών κινήματων και την ανάρρηση του σκηνοθέτη από το θίασο του Σαξ-Μάινικεν (ca 1875) μέχρι την καθιέρωση της νεωτερικής και τη μετακίνηση του αιτήματος της ανανέωσης στην περίοδο της μετα-νεωτερικής (μετά το 1968). Στο σεμινάριο εξετάζονται τα κύρια αισθητικά ρεύματα του αιώνα, οι σημαντικότεροι συντελεστές του θεάτρου (συγγραφείς, σκηνοθέτες, σκηνογράφοι), όπως και μερικά από τα πλέον σημαντικά ιστορικά γεγονότα που καθόρισαν γενικότερα την πορεία της σκηνικής τέχνης.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 600

Ο κόσμος στη νεότερη και σύγχρονη εποχή (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Άντα Διάλλα

Στόχος του μαθήματος είναι να συζητήσει τις διαδικασίες των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών μετασχηματισμών στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή από μια πλανητική οπτική, αναδεικνύοντας τις επαφές, τις αλληλεξαρτήσεις και τις αλληλοεπιδράσεις μεταξύ διαφορετικών γεωπολιτικών περιοχών και πολιτισμικών πλαισίων, μεταξύ του παγκόσμιου και του τοπικού, του γενικού και του ειδικού. Κεντρικό θέμα σε αυτή τη συζήτηση είναι η συγκρότηση των ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών, η αποικιοκρατία και η απο-αποικιοποίηση.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 602

Ανθρωπολογία και σύγχρονη τέχνη

Ελπίδα Ρίκου (πανεπ. υπότροφος)

Το μάθημα επικεντρώνεται στις σχέσεις της ανθρωπολογίας με τη σύγχρονη τέχνη. Η τέχνη δεν αντιμετωπίζεται αποκλειστικά ως αντικείμενο μελέτης της ανθρωπολογίας αλλά και ως δραστηριότητα παραγωγής και κριτικής του πολιτισμού που διαπλέκεται πολλαπλά με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητούμενα της επιστήμης αυτής, ιδιαίτερα

τα τελευταία τριάντα χρόνια. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν εισαγωγή στη θεωρία και τη μέθοδο της κοινωνικής και πολιτισμικής ανθρωπολογίας με παράλληλη σύντομη επισκόπηση των εξελίξεων στις εικαστικές τέχνες από το 1960 ως τις μέρες μας. Γίνεται αναφορά στη σημασία του «πρωτόγονου» και του «πριμιτιβισμού», καθώς και στην κριτική που ασκήθηκε σε παρόμοιες τάσεις κατά την ίδια περίοδο όπου επικρατεί το ρεύμα της πολιτισμικής κριτικής στην ανθρωπολογία. Εξετάζονται η «εθνογραφική στροφή» στην τέχνη, οι καλλιτεχνικές παρεμβάσεις σε συγκεκριμένους τόπους και, γενικότερα, μια σειρά θεμάτων που αφορούν την καθημερινή ζωή και την παραγωγή πολιτισμού όπου οι καλλιτεχνικοί πειραματισμοί συναντούν τις ανθρωπολογικές διερευνήσεις (μουσειά και θεσμική κριτική, υλικός πολιτισμός και θεωρίες περί δράσης των πραγμάτων, σώμα, αισθήσεις και καθημερινές πρακτικές, τέχνη και πολιτική).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 011 (Θα διδαχθεί κατ' εξαίρεση στο ΣΤ' εξάμηνο – Βλ. περιγραφή στο Ζ' εξάμηνο.)

Ιστορία Τέχνης μη Δυτικών Πολιτισμών (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Ελένη Κονδύλη, Αναπλ. Καθηγήτρια ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 017 (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Σινοιαπωνική Τέχνη [Νέος κωδικός]

Υπεύθυνος Καθηγητής: Ανδρέας Ιωαννίδης

Διδασκαλία: Ζίνα Καλούδη

Το μάθημα οργανώνεται με ρίζες σε μια πιο ελεύθερη, αν και εδραιωμένη σε ένα πιο αυστηρά δομημένο πλάνο, προσέγγιση, σε μια πιο ευφάνταστη, ελεύθερη, ειλικρινή περιπλάνηση στις ιστορίες, την αισθητική, την ηθική και τη σιωπηλή μουσική της τέχνης της Άπω Ανατολής. Η πορεία του μαθήματος δεν είναι γραμμική, δεν ακολουθεί μία λογική συνέπεια χρονολογικής αφήγησης. Αντίθετα, αφήνεται πλέον στο ποτάμι των συνειρμών, ακολουθεί τη μακραίωνη παράδοση της Άπω Ανατολής με όχημα τις σκέψεις και τα σύμβολα που συνεχώς παράγουν έργο και ροή και εγγράφουν τη συνέχεια μέσα στο χρόνο.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 203

Η πρόσληψη της πρωτοπορίας: κυβισμός και αφαίρεση

Κώστας Ιωαννίδης

Σεμιναριακός κύκλος όπου θα συζητηθεί το ζήτημα της πρόσληψης της πρωτοπορίας μέσα από τη διερεύνηση της δεξίωσης του κυβισμού και της αφαίρεσης από την περίοδο της εμφάνισής τους μέχρι και τη δεκαετία του 1960. Θα εξεταστούν κείμενα καλλιτεχνών της πρωτοπορίας που έγραψαν σχετικά με τα κινήματα αυτά (G. Apollinaire, P. Delaunay, J. Metzinger, A. Gleizes, W. Kandinsky, P. Klee κ.ά) καθώς και κείμενα μελετητών της από τις αρχές του αιώνα μέχρι και τις πρόσφατες δεκαετίες (C. Einstein, A. Barr, Cl. Greenberg, M. Fried, T.J. Clark, R. Krauss, L. Steinberg κ.ά.).

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 903

Τα σύγχρονα εναλλακτικά κόμικς: Πολιτική, Δημοσιογραφία, Ντοκουμέντο, Βιογραφία, Αυτοβιογραφία

Υπεύθυνος Καθηγητής: Κώστας Ιωαννίδης

Διδασκαλία: Γιάννης Κουκουλάς, υποψήφιος διδάκτωρ

Εξετάζονται τα κόμικς της περιόδου μετά το 1980 όπου κυριαρχεί η ενήλικη θεματολογία και παράλληλα με την εξέλιξη των graphic novels δημιουργούνται έργα με έντονο το πολιτικό στοιχείο και την πολιτική και κοινωνική κριτική, έργα που εγκαθιδρύουν μια αμφίδρομη σχέση με τη δημοσιογραφία και τη μαρτυρία-ντοκουμέντο, τη βιογραφία και την αυτοβιογραφία.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 705

Χρωματικές θεωρίες και εικαστικές πρακτικές

Φαίη Ζήκα

Το χρώμα ως κατ' εξοχήν οπτική ιδιότητα συνιστά έναν κεντρικό άξονα προβληματισμού και θεωρητικής διερεύνησης στο χώρο των εικαστικών τεχνών. Είτε χρησιμοποιείται γενναιόδωρα είτε φειδωλά, είτε πρόκειται για φαντασμαγορία είτε για ελάχιστη παρέμβαση, η εκάστοτε εικαστική πρακτική απαιτεί τοποθέτηση και απόφαση. Το σεμινάριο παρακολουθεί ορισμένες από τις κυριότερες εξελίξεις στις επιστήμες και τη φιλοσοφία όσον αφορά το χρώμα από την εποχή της νεωτερικότητας (από τον 17^ο αιώνα μέχρι σήμερα) και εξετάζει το πώς αυτές επηρέασαν την εικαστική δημιουργία, εστιάζοντας κατά κύριο λόγο στη μοντέρνα και τη σύγχρονη τέχνη.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 215 (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Προκολομβιανοί Πολιτισμοί και Τέχνη [Νέος κωδικός]

Αρτούρο Βάργκας, Αναπλ. Καθηγητής ΕΚΠΑ (Ανάθεση)

Στο σεμινάριο εξετάζονται ζητήματα όπως:

- Ποιοι ήταν οι «πολιτισμοί των Άνδεων»;
- Ποιο ήταν το μείζον στοιχείο της προκολομβιανής ζωής και γιατί;
- Πώς τα καθημερινά αντικείμενα διαμεσολαβούν συγκινήσεις και αποκτούν συμβολικό χαρακτήρα, συντελώντας στην πραγματοποίηση μιας γνωριμίας με την άγνωστη, για τα ελληνικά δεδομένα, τέχνη των προκολομβιανών χωρών;

Ζ' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ή

2 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ, 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ και 1 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 005

Θεωρία της Τέχνης της Ιταλικής Αναγέννησης (Προσφερόμενο ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται σημαντικές αντιλήψεις και θεωρίες της τέχνης της Αναγέννησης, όπως των Alberti, Leonardo, Castiglione, Vasari, Dolce, Aretino, Federico Zuccaro, Cellini. Τα κείμενά τους συζητούνται σε σχέση με σημαντικές ιδέες της περιόδου, που αφορούν στην *istoria*, στο σχέδιο, στο χρώμα, στην προοπτική, στην έκφραση, στη «ρεαλιστική» αποτύπωση της φύσης, στη μίμηση αρχαίων προτύπων, στο κύρος και στη συγκριτική σημασία της ζωγραφικής (*paragone*), στις έννοιες *sprezzatura*, *facilità*, *grazia*. Συζητούνται επίσης εξελικτικά σχήματα, π.χ. των Vasari και Dolce, όπως και ο βασικός προβληματισμός ανάμεσα στους θεωρητικούς της περιόδου, που αφορά στην αξιολογική σύγκριση ανάμεσα στη φλωρεντινή και στη βενετσιάνικη τέχνη. Οι πρωτογενείς αυτές θεωρίες εξετάζονται επίσης μέσα από μεταγενέστερες θεωρητικές και κριτικές τοποθετήσεις έως και του 21ου αιώνα.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 006

Ιστορία και Θεωρία της Φωτογραφίας (Προσφερόμενο ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)

Κώστας Ιωαννίδης

Σειρά διαλέξεων πάνω στη θεωρία και την ιστορία της φωτογραφίας από το ξεκίνημά της κατά την τρίτη δεκαετία του 19^{ου} αιώνα μέχρι και τα πρόσφατα χρόνια. Θα εξεταστούν αρχικά οι βασικές χρήσεις της φωτογραφίας κατά τον 19^ο αιώνα και στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μια τεχνοϊστορική πλαισίωση του έργου σημαντικών φωτογράφων του 20^{ου} αιώνα. Παράλληλα θα συζητηθούν κείμενα κλειδιά της φωτογραφικής θεωρίας (W. Benjamin, R. Barthes, S. Sontag).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 007

Από τον Αφηρημένο Εξπρεσιονισμό στη Σύγχρονη Τέχνη (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Έλενα Χαμαλίδη, Επίκ. Καθηγήτρια Ιονίου Πανεπιστημίου (ανάθεση)

Η μεταπολεμική καλλιτεχνική παραγωγή στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ με έμφαση στην «τομή» της δεκαετίας 1960 (μινιμαλισμός, εννοιολογική τέχνη, σύγχρονες τάσεις).

Α-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 011 (Θα διδαχθεί κατ' εξαίρεση στο ΣΤ' εξάμηνο.)

Ιστορία Τέχνης μη Δυτικών Πολιτισμών (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Ελένη Κονδύλη, Αναπλ. Καθηγήτρια ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Στόχος του μαθήματος είναι να ενσωματωθεί στη θέαση της ιδέας του πολιτισμού και τη μελέτη του, μια πρώτη συστηματική ματιά της ετερότητας. Στο ιδεολογικό και πολιτικό δίπολο 'ανατολή-δύση', έχει σχηματιστεί ένα είδος οριενταλισμού, ενός δηλαδή φαντασιακού άλλοθι για το πώς βλέπουν οι ανεπτυγμένες κοινωνίες την Ασία, είτε 'εγγύς ή μέση', είτε 'άπω'. Επειδή η διασπασμένη γνώση οδηγεί σε απλοποιήσεις και διαχωρισμούς, ενώ μια ιστορική γνώση δείχνει τα βήματα και την εξέλιξη/αλλοίωση της ανθρώπινης σκέψης και του πολιτισμού σκαλί-σκαλί, βήμα-βήμα, εικόνα-εικόνα, θεωρούμε ότι ένα μάθημα 'μη-δυτικών' πολιτισμών μπορεί να βοηθήσει σε σωστότερη άρθρωση της γνώσης, της έρευνας, της ανθρωπιστικής στάσης απέναντι στις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Η μελέτη του αραβικού πολιτισμού είναι ιδιαιτέρως σημαντική, γιατί ο συγκεκριμένος πολιτισμός (που αναπτύσσει διάλογο με την κτίση και την αποτυπώνει σε αραβική γλώσσα), είναι ο κατ' εξοχήν κλασικός πολιτισμός: αφενός είναι εκφραστής της θρησκείας του Ισλάμ που τώρα πια επηρεάζει κόσμο έως τα πέρατα της γης, αφετέρου μελέτησε και τράφηκε και με δυτικούς λεγόμενους πολιτισμούς (κατ' εξοχήν τον ελληνικό), και τους συνέδεσε με γνώσεις που προέρχονταν από την ανατολική μεριά του κόσμου, άρα και δημιούργησε έναν 'ανοιχτό κόσμο', δηλαδή με παγκόσμιες αξίες.

Ο αραβικός πολιτισμός αναπτύχθηκε κυρίως κατά τη λεγόμενη μεσαιωνική εποχή (8^{ος}-13^{ος} αιώνας). Αν σήμερα ζούμε μια εικονική πραγματικότητα πολλές φορές, τότε οι άνθρωποι ζούσαν περισσότερο μια όντως 'εικαστική', 'εικονολογική' πραγματικότητα, αφού το μάτι και το αυτί έβρισκε το νόημα του κόσμου, στις πόλεις και στα ταξίδια και στα χωριά, λιγότερο στα βιβλία. Ένα νόμισμα, ένα κουτί, ένας μιναρές, ένας τοίχος, ένα χαλί ήταν φορείς της προώθησης μιας γνώσης, πολλές φορές επίσημης. Αυτή η επίσημη γνώση, δηλαδή που προωθούσαν συνήθως άνθρωποι με πολιτικό και οικονομικό βεληνεκές, ήταν πιο διαδεδομένη από το περιεχόμενο των βιβλίων, που άγγιζε μικρότερες ομάδες πληθυσμού, αυτούς που ήταν εγγράμματοι.

Άρα, ένα μάθημα αραβικού πολιτισμού είναι ένας πολύ σημαντικός κρίκος στην ανάπτυξη της σκέψης με αφετηρία τις τέχνες και την αισθητική τους.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 703

Οπτική θεωρία και εικαστικές τέχνες

Φαίη Ζήκα

Το σεμινάριο εστιάζει στις νεότερες εξελίξεις στην ψυχολογία και τη νευροφυσιολογία της οπτικής αντίληψης, και στο πώς αυτές επηρέασαν την καλλιτεχνική δημιουργία και την αισθητική θεωρία στο δεύτερο μισό του 20ού και στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Το μάθημα διερευνά επίσης την κριτική στον «οφθαλμοκεντρισμό» και το άνοιγμα της τέχνης προς τις άλλες αισθήσεις και προς μια πολυ-αισθητηριακή αισθητική.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 400

Μουσεία: ιστορία και αρχιτεκτονική

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Δίνεται έμφαση στην κατανόηση της γέννησης και εξέλιξης του θεσμού του μουσείου από την άποψη της αρχιτεκτονικής. Εξετάζονται ζητήματα όπως η δημιουργία συλλογών έργων τέχνης στη διάρκεια της Αναγέννησης, η πορεία προς τη διαμόρφωση της νέας τυπολογίας του κτιρίου μουσείου ως δημόσιου χώρου πολιτισμού την περίοδο του Νεοκλασικισμού, η εξέλιξη του κτιρίου μουσείου και ο πολλαπλασιασμός της θεματικής των μουσείων μεταξύ 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, η μεταπολεμική έκρηξη του θεσμού του μουσείου, η σύγχρονη ιδέα του μουσείου και η διεθνής πλουραλιστική περιπτωσιολογία. Χρησιμοποιούνται οπτικοακουστικά μέσα για την κατανόηση εμβληματικών παραδειγμάτων.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 205

Ο ρεαλισμός μετά το ρεαλισμό: τέχνη και ιστοριογραφία

Ασημίνα Κανιάρη

Η ζωγραφική του ρεαλισμού στην καλλιτεχνική πρωτοπορία του 19ου αιώνα και στο έργο των Courbet, Manet, Degas. Σύγχρονες αναγνώσεις: η περίπτωση του Bacon. Ο ρεαλισμός ως «επιστροφή»: Οι «νέο-πρωτοπορίες» των δεκαετιών 1950, 1960, 1970 κατά τους Foster, Hopkins και Buchloh. Η «ρητορική της πραγματικότητας» στην

ενοσιολογική τέχνη. Ο ρεαλισμός και ο νατουραλισμός ως ιστοριογραφικές έννοιες: Ernst Gombrich, Martin Kemp, David Hockney.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 906

Η κρυφή ζωή των έργων

Υπεύθυνος καθηγητής: Ανδρέας Ιωαννίδης

Διδασκαλία μαθήματος: Μιχαήλ Δουλγερίδης

Το μάθημα έχει ως σκοπό τη γνωριμία και εξοικείωση των μελλοντικών ιστορικών τέχνης και εικαστικών με τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών στον πολιτισμό. Θα βοηθήσει τους υποψήφιους ιστορικούς της τέχνης και γενικότερα τους μελετητές των έργων τέχνης, να διευρύνουν τον πληροφοριακό ορίζοντα και να εμπλουτίσουν το γνωστικό επίπεδο της επιστήμης τους. Χρησιμοποιώντας ως εργαλείο τα επιτεύγματα των θετικών επιστημών θα προσεγγίζουν τους ζωγραφικούς πίνακες πλέον με καινοτόμο και ρηξικέλευθη διάσταση.

Στόχος του μαθήματος είναι να γίνει μια επισκόπηση τόσο των τεχνολογιών τελευταίας αιχμής αλλά και του τρόπου αξιοποίησής του στα έργα τέχνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην απόκτηση γνώσεων από τον φοιτητή για τα χαρακτηριστικά και τις μεθόδους των θετικών επιστημών που χρησιμοποιούνται στον πολιτισμό και ειδικότερα στα έργα τέχνης.

Η ανάγκη προσέγγισης και μελέτης των έργων τέχνης δια μέσου των νέων τεχνολογιών άρχισε ιστορικά να προκύπτει κυρίως για δυο λόγους:

αφενός λόγω της ανάγκης μελέτης των προβλημάτων που ανέκυπταν εξ' αιτίας των φυσικών μεταβολών που παρατηρούνταν στα υλικά δόμησης των έργων, και αφετέρου λόγω της ανάγκης του ζωγράφου, μελετητή ή ερευνητή για εσώτερη γνώση της αρχιτεκτονικής δομής των, με σκοπό τη βαθύτερη προσέγγιση της τεχνικής εκτέλεσης του ζωγραφικού χρώματος, της αρτιότητας, της γνησιότητας και της πληροφόρησης που παρέχονται από μία ζωγραφική επιφάνεια κτλ.

Στο πλαίσιο του μαθήματος πραγματοποιείται μια ολοκληρωμένη καταγραφή και παρουσίαση των νέων μεθόδων, των μεθοδολογιών και των εφαρμογών τους στον πολιτιστικό χώρο. Το μάθημα καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα θεμάτων, τόσο μέσω θεωρητικών διαλέξεων όσο και μέσω επισκέψεων στο εργαστήριο συντήρησης της Εθνικής Πινακοθήκης και σε ερευνητικά εργαστήρια.

Με πλούσιο εποπτικό υλικό και πολλά παραδείγματα περιπτώσεων έργων και βιβλιογραφίας θα γίνει η προσπάθεια πρόσκλησης των φοιτητών στην καινοτόμο προσέγγιση των έργων τέχνης.

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι τα εξής:

- Να γνωρίσουν οι φοιτητές τις διαθέσιμες τεχνολογίες και μεθόδους των θετικών επιστημών αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να τις αξιοποιήσουν στη μελέτη, έρευνα και ερμηνεία των έργων τέχνης.
- Να κατανοούν πλήρως τα στάδια που απαρτίζουν το σύνολο της μελέτης ενός έργου τέχνης.
- Να κατανοήσουν την ανάγκη της συνεργασίας και την ανάγκη ύπαρξης διεπιστημονικών ομάδων στη μελέτη των έργων τέχνης.
- Να κατανοούν τα ζητήματα και τις προκλήσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή των νέων μεθόδων στην πολιτιστική σφαίρα αλλά και τα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες για την έρευνα και συντήρηση των έργων.
- Να γνωρίζουν πώς να ενημερώνονται για τις τεχνολογικές εξελίξεις στον χώρο του πολιτισμού και να διερευνούν τη βιβλιογραφία, τις πηγές και το υλικό στο Διαδίκτυο.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΠΡΑ

Υπεύθυνοι Καθηγητές: Κώστας Ιωαννίδης, Καλλιρρόη Λινάρδου, Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Επικουρία στην οργάνωση του μαθήματος: Μαρία Χατζή, μέλος ΕΤΕΠ

Η' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ή

2 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 100

Η ελληνική αρχιτεκτονική από τον 19^ο στον 21^ο αιώνα (Προσφερόμενο ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Η νεότερη και σύγχρονη αρχιτεκτονική πραγματικότητα του τόπου: Νεοκλασικισμός, Εκλεκτικισμός, Μοντέρνο κίνημα, Μεταπολεμική ανοικοδόμηση, Αρχιτεκτονική πραγματικότητα της δεκαετίας του 1960. Εξετάζεται η γέννηση της ιδέας του Τόπου στην αρχιτεκτονική (1911), η ευρωπαϊκή προβολή της ελληνικής αρχιτεκτονικής στη δεκαετία του 1930, τα διεθνιστικά φαινόμενα μετά το 1945, το έργο των σύγχρονων αρχιτεκτόνων. Δίνεται έμφαση στην αρχιτεκτονική ως πολιτισμικό φαινόμενο σε συνάρτηση με τις άλλες εκφράσεις του ελληνικού πολιτισμού. Γίνεται ευρεία χρήση σχετικών ντοκυμαντέρ και άλλων οπτικοακουστικών μέσων.

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 502

Θεωρίες τοπίου και κήπου (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Φαίη Ζήκα

Το μάθημα πραγματεύεται τη σχέση τέχνης και φύσης μέσα από θεωρίες διαμόρφωσης τοπίου και κήπου που διατυπώθηκαν από τον 17^ο αιώνα μέχρι σήμερα. Εξετάζονται επίσης ζητήματα πολιτικής του τοπίου και περιβαλλοντικής αισθητικής.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 008

Κριτικές προσεγγίσεις στην Ιστορία της Τέχνης: Ο θεσμός του μουσείου (Προσφερόμενο ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)

Ασημίνα Κανιάρη

Η κριτική των θεσμών στην Ιστορία της Τέχνης: το Μουσείο. Μελέτες περίπτωσης: Το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης στη θεωρία και εικαστική πρακτική του 20ού αιώνα. Προδρομικές μορφές: το Σαλόν του 19ο αιώνα. Σύγχρονα ζητήματα.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001

Ειδικά Θέματα της Ιστορίας της Τέχνης: Διδακτική του Μοντερνισμού

Ανδρέας Ιωαννίδης

Η θεωρητική τοποθέτηση είναι η ίδια με αυτήν της Διδακτικής της Ιστορίας της Τέχνης με τη διαφορά ότι θα ασχοληθούμε με τον Μοντερνισμό (Ιμπρεσιονισμό, Κυβισμό, Νταντά, Εξπρεσιονισμό ...) και τη Σύγχρονη Τέχνη. Περίοδος όπου το υποκείμενο-δημιουργός είναι περισσότερο ατομικής υφής και λιγότερο συλλογικής.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 603

Επιμέλεια Εκθέσεων (Προσφερόμενο ως ελεύθερης επιλογής)

Ντέλια Τζωρτζάκη (πανεπ. υπότροφος)

Ο βασικός άξονας του μαθήματος είναι η επισκόπηση των επιμελητικών πρακτικών και των νέων κατευθύνσεων σε αυτές μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων πρόσφατων παραδειγμάτων από εκθέσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Εξετάζονται ο ρόλος του επιμελητή και οι συνέργειες με τους εικαστικούς και τους φορείς που διοργανώνουν εκθέσεις, καθώς και οι πρακτικές εκφάνσεις και ζητήματα ως προς τη διοργάνωση μιας έκθεσης. Α. Διαφορές ανάμεσα στις περιοδικές και μόνιμες εκθέσεις και ζητήματα που τίθενται ως προς την επιμέλεια. Β. Ο καλλιτέχνης ως επιμελητής. Γ. Επισκόπηση σημαντικών παραδειγμάτων διεθνών εκθέσεων και πρακτικών που εισάγουν. Δ. Επιμέλεια και νέες μορφές τέχνης: από τις ψηφιακές μορφές τέχνης στις bioarts.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 206

Ιστοριογραφικές Προσεγγίσεις στην Ευρωπαϊκή Ζωγραφική του 17ου Αιώνα

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο σεμινάριο αυτό παρουσιάζονται σημαντικές θεωρίες και κριτικές τοποθετήσεις του 17^{ου} αιώνα, με κύριους εκπροσώπους τους Karel van Mander, Roger de Piles, Joachim von Sandrart, André Félibien, και με κεντρικό πεδίο αναφοράς τη ζωγραφική των Κάτω Χωρών του 17^{ου} αιώνα. Ενδεικτικά, από τον 18^ο αιώνα συζητούνται οι σχετικές θέσεις του Diderot, από τον 19^ο αιώνα παρουσιάζονται οι απόψεις των Delacroix και Baudelaire, ενώ μελετώνται επίσης διαφορετικές σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη θεωρία και στην εικαστική παραγωγή του 17^{ου} αιώνα (Eddy de Jongh, Eric Jan Sluijter, Ivan Gaskell, Herman Roodenburg, Celeste Brusati, Elizabeth Honig, Walter Melion, Svetlana Alpers, John Michael Montias κ.ά.). Πολλές από τις θέσεις αυτές εξετάζονται απέναντι στο μοντέλο του Panofsky και τη μέθοδο της συμβολικής αποκωδικοποίησης του περιεχομένου των έργων.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 704

Θεωρία και μαθητεία της τέχνης: Μανέ, Προυστ, Φουκώ

Παναγιώτης Πούλος

Είναι ευνόητο σε τι διαφέρουν τα εγχειρήματα του Εντουάρ Μανέ, του Μαρσέλ Προυστ και του Μισέλ Φουκώ: διαφέρουν ως προς το είδος τους, καθώς ο πρώτος είναι ζωγράφος, ο δεύτερος συγγραφέας και ο τρίτος φιλόσοφος. Όμως, αυτό που μας ενδιαφέρει εδώ είναι τα νήματα που τους ενώνουν: η βαθιά κατανόησή τους σχετικά με τη λογική που διέπει την ιστορία της παράδοσής τους (στις Εικαστικές Τέχνες, τα Γράμματα και τη Φιλοσοφία, αντίστοιχα), ο ριζοσπαστικός νεοτερισμός τους αν πάρουμε υπόψη μας τα οικογενειακά, πολιτισμικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, κοντολογίς, η αναστοχαστική και ανατρεπτική διάσταση του έργου τους. Εξετάζοντας λοιπόν τον «νέο τρόπο» τους, δηλαδή τη δυναμική που εγκαινιάζουν, μας δίνεται η ευκαιρία να προσεγγίσουμε όχι μόνο την ιστορία της αισθητικής παράδοσης των τελευταίων 150 χρόνων, αλλά και τα βασικά μεθοδολογικά ζητήματα (συγκρότηση του αρχείου του έργου, θεωρητικά εργαλεία και ζητήματα ερμηνείας) με τα οποία έρχεται αναγκαστικά σε επαφή όποιος επιθυμεί να εντρυφήσει στα προβλήματα της Θεωρίας της Τέχνης.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 900

Ψυχανάλυση και Τέχνη

Αναστασία Κατσογιάννη (πανεπ. υπότροφος)

Με αφετηρία βασικά φροϋδικά κείμενα και μεταγενέστερες απόψεις σχετικά με την τέχνη, τη λογοτεχνία και το όνειρο, θα γίνει:

- Εισαγωγή στις έννοιες της παράστασης, της ερμηνευτικής κατασκευής, του ατομικού και του κοινωνικού φαντασιακού
- Διερεύνηση της δημιουργικής διαδικασίας ως δραστηριότητας μετασχηματισμού των εννοήσεων και ανάδυσης νέων μορφών παράστασης
- Μελέτη των ορίων της ψυχαναλυτικής προσέγγισης στην κατανόηση της πραγμάτωσης του έργου τέχνης.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 707

Αισθητική του Μεταμοντέρνου

Γ. Ξηροπαΐδης

Στο σεμινάριο αυτό θα αναδείξουμε και θα υποβάλουμε σε συστηματικό έλεγχο τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την αισθητική θεωρία του μεταμοντερνισμού.

Ταυτοχρόνως, θα διερευνήσουμε την επιρροή που άσκησε στις εικαστικές τέχνες, στην αρχιτεκτονική και στη λογοτεχνία και θα προσπαθήσουμε να φωτίσουμε τα αίτια της.

Θα στηριχθούμε εν προκειμένω στο έργο αντιπροσωπευτικών στοχαστών του μεταμοντερνισμού όπως ο Μισέλ Φουκώ, ο Ζαν-Φρανσουά Λυοτάρ ή ο Ζακ Ντερριντά.

Τέλος, θα συζητήσουμε διεξοδικά τις καίριες ενστάσεις που διατύπωσε ο Γιούργκεν Χάμπερμας κατά του μεταμοντερνισμού στις περίφημες πανεπιστημιακές παραδόσεις του *Ο φιλοσοφικός λόγος της νεωτερικότητας*.

Οι φοιτητές που θα συμμετάσχουν θα εξοικειωθούν αφενός με μεθόδους ανάλυσης ενός πολυσχιδούς ιστορικού φαινομένου κι αφετέρου με τρόπους προσέγγισης σύνθετων κανονιστικών ζητημάτων.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 202

Τέχνη και Μέσα: Προβλήματα Ιστοριογραφίας της Τέχνης

Μαρία Κονομή (πανεπ. υπότροφος)

Εισαγωγή στις ψηφιακές μορφές τέχνης και την ιστορία τους στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Α. Εισαγωγή στις πειραματικές τεχνικές της σύγχρονης τέχνης του 1960 με έμφαση στη στροφή στο Video. Β. Η στροφή στα «νέα μέσα» και το ζήτημα της ιστοριογραφίας των νέων μορφών τέχνης σε σχέση με την ιστορία της σύγχρονης τέχνης. Γ. Εκδοχές των νέων μέσων, από τις ψηφιακές μορφές τέχνης στις bioarts.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΤΥ

Η πτυχιακή εργασία πρέπει να έχει έκταση 10.000-12.000 λέξεις (με τις υποσημειώσεις). Ο φοιτητής δηλώνει υποχρεωτικά στη Γραμματεία κατά την έναρξη του Η' εξαμήνου το όνομα του Επιβλέποντος με τον οποίο πρέπει να έχει έρθει ήδη σε συμφωνία. Ο Επιβλέπων ειδοποιείται από τη Γραμματεία και καταθέτει την έγγραφη συναίνεσή του. Η πτυχιακή εργασία υποστηρίζεται από τον φοιτητή προφορικώς σε τακτή ημερομηνία είτε κατά την εαρινή είτε κατά τη φθινοπωρινή εξεταστική περίοδο ενώπιον Τριμελούς Επιτροπής που ορίζεται κατόπιν εισήγησης του Επιβλέποντος με

απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Εάν ο βαθμός της εργασίας είναι κατώτερος της βάσης (5), ο φοιτητής πρέπει είτε να τη δηλώσει και να την εκπονήσει εκ νέου είτε να επιλέξει αντ' αυτής 1 Σεμινάριο και 1 Διάλεξη Η' εξαμήνου.

Κωδικοί Erasmus

E-ΙΣΘΕΤΑ 001-499 «Ειδικά θέματα ιστορίας της τέχνης και της αρχιτεκτονικής»

E-ΦΙΤΑΕ 500-999 «Ειδικά θέματα φιλοσοφίας της τέχνης και ανθρωπιστικών επιστημών».

Σεμινάρια

Τα σεμινάρια του Τμήματος ΘΙΣΤΕ είναι εβδομαδιαία, τρίωρα μαθήματα, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία προσφέρονται στο 3ο και 4ο έτος σπουδών. Κάθε σεμινάριο έχει διάρκεια ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου. Στόχος τους είναι να εξοικειώσουν ένα μικρό αριθμό φοιτητών –ελάχιστος αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών τρεις και μέγιστος εικοσιπέντε– με τις βασικές αρχές της έρευνας μέσω της συγγραφής επιστημονικών εργασιών. Το αντικείμενο των σεμιναρίων είναι εξειδικευμένο και εστιασμένο στην πραγμάτευση σε βάθος επιστημονικών θεμάτων που άπτονται του γνωστικού πεδίου που καλύπτει το κάθε σεμινάριο. Η δήλωση παρακολούθησης του σεμιναρίου γίνεται από τον εκάστοτε φοιτητή απευθείας στον υπεύθυνο διδάσκοντα μέχρι και τη δεύτερη εβδομάδα από την έναρξη των μαθημάτων. Σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος:

1. Η παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι υποχρεωτική και επιτρέπονται μέχρι τρεις απουσίες.
2. Σε ειδικές περιπτώσεις σοβαρού κωλύματος ή αντικειμενικής δυσκολίας ανταπόκρισης στην παραπάνω υποχρέωση (ασθένεια, επαγγελματική δυσκολία) θα πρέπει –είτε κατά την έναρξη των μαθημάτων (όταν το κώλυμα είναι προβλέψιμο) είτε αμέσως μόλις προκύψει αυτό– ο φοιτητής να έρθει σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο διδάσκοντα για να βρεθεί η βέλτιστη, κατά περίπτωση, δυνατή λύση, ώστε να μην χαθεί το μάθημα.

Ως προς τη δομή των μαθημάτων επισημαίνεται ότι, κατά κανόνα, προηγούνται εισαγωγικές εισηγήσεις του εκάστοτε διδάσκοντα, προκειμένου να γίνουν σαφείς τόσο οι θεματικοί άξονες του σεμιναρίου όσο και ζητήματα που αφορούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Ο κάθε φοιτητής επιλέγει σε συνεργασία με τον διδάσκοντα ένα θέμα με βάση το οποίο θα συγγράψει την εργασία του, η οποία θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 3.000 και 4.000 λέξεων. Επίσης, κατά κανόνα, σε τακτή ημερομηνία, η οποία προκαθορίζεται από τον διδάσκοντα μετά την παράδοση των θεμάτων, ο φοιτητής προβαίνει σε προφορική παρουσίαση της εργασίας του –ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο έχει προχωρήσει την επεξεργασία του θέματός του– ενώπιον των υπολοίπων φοιτητών που παρακολουθούν το σεμινάριο και ακολουθεί συζήτηση. Αποτελεί προϋπόθεση για τη συζήτηση οι φοιτητές να έρχονται προετοιμασμένοι σε κάθε συνάντηση, έχοντας προηγουμένως μελετήσει τη βιβλιογραφία που θα έχει ενδεχομένως υποδείξει ο διδάσκων.

Η γραπτή εργασία παραδίδεται εμπρόθεσμα στον διδάσκοντα είτε κατά την πρώτη είτε κατά τη δεύτερη εξεταστική περίοδο. Η μη παράδοση της εργασίας κατά την τακτή ημερομηνία συνεπάγεται την αποτυχία στο μάθημα και την εκ νέου παρακολούθηση το προσεχές εξάμηνο του ίδιου –εάν προσφέρεται– ή άλλου σεμιναρίου. Ο βαθμός του σεμιναρίου εξαρτάται από την ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και του περιεχομένου της γραπτής εργασίας και από την ενεργό συμμετοχή του φοιτητή στις συζητήσεις, οι οποίες αφορούν τα ερευνητικά ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο του σεμιναρίου.